

SORIN TRÂNCĂ

Mila lui Dumnezeu

CINE A FOST IVAN PATZAICHIN?

pilot
books

Prolog

n Delta Dunării, timpul nu trece. Se dizolvă.

Se amestecă în apă, în vânt, în stuf. Aici, între tăcere și mișcare, s-a născut un om care a învățat devreme că natura nu se învinge, ci se integrează.

Că apa nu se împacă bine cu forța, ci cu răbdarea. Că direcția e mai importantă decât viteza.

A trăit simplu și a iubit fără spectacol. Într-o lume grăbită să-și numere victoriile, el a alunecat pe apă ca o rugăciune șoptită. Nu a cultivat gloria și poate tocmai de aceea a ajuns să o poarte firesc. A venit pe lume într-un sat mic, Mila 23, un loc din miezul Deltei, unde oamenii vorbesc cu vântul cam cât vorbesc unii cu alții.

Aici, apa nu e doar un peisaj.

E viață.

E școală.

E destin.

Și poate de aceea, acest om a învățat devreme - și mai ales n-a mai uitat niciodată - că puterea nu stă în forță, ci în echilibru. Că nu cucerești natura, ci mergi alături de ea. Că viteza nu e despre cât de repede ajungi, ci despre cât de bine știi încotro vâslești. A trăit simplu. A vorbit puțin. A făcut mult. A purtat România în inimă fără să fluture vreodată steagul patriotismului deșert - și tocmai de aceea, steagul s-a înclinat mereu în fața lui. A câștigat medalii de aur olimpice, dar n-a păstrat niciuna pentru sine. Le-a purtat mereu ca pe un semn de recunoștință, fiindcă ceva îi spunea că adevărata

glorie nu strălucește solitară, ci luminează tăcut, în sufletul și imaginația semenilor tăi. După victorii, nu a rămas cocoțat pe podiumuri. S-a urcat într-o barcă și-a pornit din nou pe apă, ca și cum totul ar fi trebuit luat de la capăt.

Modestia lui nu era absența orgoliului, ci prezența unei înțelegeri mai adânci — că omul nu e măsura lumii, ci o unitate motrice a ei. El ne-a arătat că gloria nu-i decât o umbră pe apă și că mai important e drumul pe care ți-l croiești în viață. Iar drumul lui de zeci și zeci de mile și kilometri ducea mereu înapoi, la oameni. De aceea, poate, ai acum în față povestea unui campion care a arătat lumii întregi că modestia poate fi forma cea mai nobilă a curajului și că ecoul cel mai înalt al victoriei trebuie să fie smerenia.

014 Dacă prin groaznicele sale apucături mândrosul Attila a ajuns să poarte supranumele de „Biciul lui Dumnezeu“, atunci de ce prea-bunul Ivan n-ar putea fi supra-numit Mila Lui, prin voia și mila noastră, a tuturor celor ce spunem și citim, dar mai ales re-spunem, povești despre oameni și idei care schimbă lumea?

L-am întâlnit de două ori în viață și de fiecare dată am putut să observ cum un om singur și discret, care doar dă binețe, poate schimba atmosfera unei adunări de câteva sute de persoane. Într-una dintre aceste ocazii, am dat mâna cu el. Viguroasă și cordială în același timp, mâna lui era un pic ireală prin dimensiuni și contrariantă prin amestecul de forță și delicatețe. Avea niște palme mari și foarte expresive, palmele unui om mult mai înalt.

Când am aflat ca din întâmplare că Ivan Patzaichin nu a vorbit niciodată de rău pe cineva am clipit adânc și rar, ca un pelican care a înghițit dintr-o dată un pește prea mare. Cum adică să nu ocărăști pe nimeni nici măcar o dată în viață, ca om care ai trăit în colcăiala comunistă și porcăiala

capitalist-balcanică? Pare imposibil. Și, totuși, singura expresie injurioasă folosită vreodată de Ivan, lucru confirmat și de fiica sa - Ivona - și de soția lui - doamna Georgiana Patzaichin -, este „Ce pușca mea“. Păi la noi, la români, asta nici măcar nu-i înjurătură.

Acest „Nici nu știai cât de tare a fost Ivan Patzaichin“ este, pe lângă o înșiruire de fapte certe și adesea excepționale de viață, despre care s-a mai scris, și o încercare de a-l portretiza pe Super-Ivan prin adevăruri simple, prin crâmpie de intimitate, prin consemnarea unor gesturi și comportamente de dincolo de reflectoare. Oare cum era Ivan cu-adevărat când era singur? Și de ce el a reușit cam tot ce și-a propus să facă în viață, iar noi nu?

Între a vorbi și a asculta, a ales candoarea. Între glorie și bani, a ales omenia. Între a predica și a renunța, a ales să tacă și să facă. Ivan pare că după ce s-a plictisit să-i bată pe unii la sport, s-a hotărât să-i bată pe toți la fel de a fi.

Într-un final, această „Bio-grafie Ivan Patzaichin“ nu-și dorește decât să fie pe placul - și poate gustul, zic unii că avea din plin - lui Ivan.

DE UNDE IZVORĂȘTE IVAN? AFLUENȚI PRINCIPALI

021

Ca orice mare fluviu, Ivan Patzaichin adună sedimente și sentimente de pe oriunde trece, dar se bazează pe câțiva afluenți principali pentru contribuțiile majore la textura și debitul cu care, împlinit și atoate-curgător, se va vărsa în final în marea cea mare. *After careful consideration*, am ajuns la concluzia că există un cumul de câteva forțe cu impact major în formarea lui Ivan Patzaichin ca personaj cu o forță psihică excepțională (7 medalii olimpice te fac, obiectiv vorbind, așa ceva).

Fără niciun dubiu, Ivan a moștenit modelul moral de la bunicul său, Perfil, înțeleptul satului și, poate, unei mari părți din tribul rușilor lipoveni poposiți în miezul Deltei. Ivan spune că bunicul său era foarte prețuit de comunitate, fiind adesea căutat de către diverși săteni sau oameni din

Vicol Potzaichin este fiul lui Perfil, pescar din tată-n fiu la Mila 23. Ca pescar-fruntaș, se află în vârful piramidei profesionale a pescarilor independenți angajați de combinatul de la Tulcea și câștigă foarte bine, atâta timp cât își predă cotele zilnice de pește. Asta înseamnă, tehnic, că peștele prins în zorii zilei trebuie predat până la prânz la cherhana, și uneori chiar la Tulcea, lucru care presupunea adesea ca pescarul să vâslească zeci de kilometri pe zi.

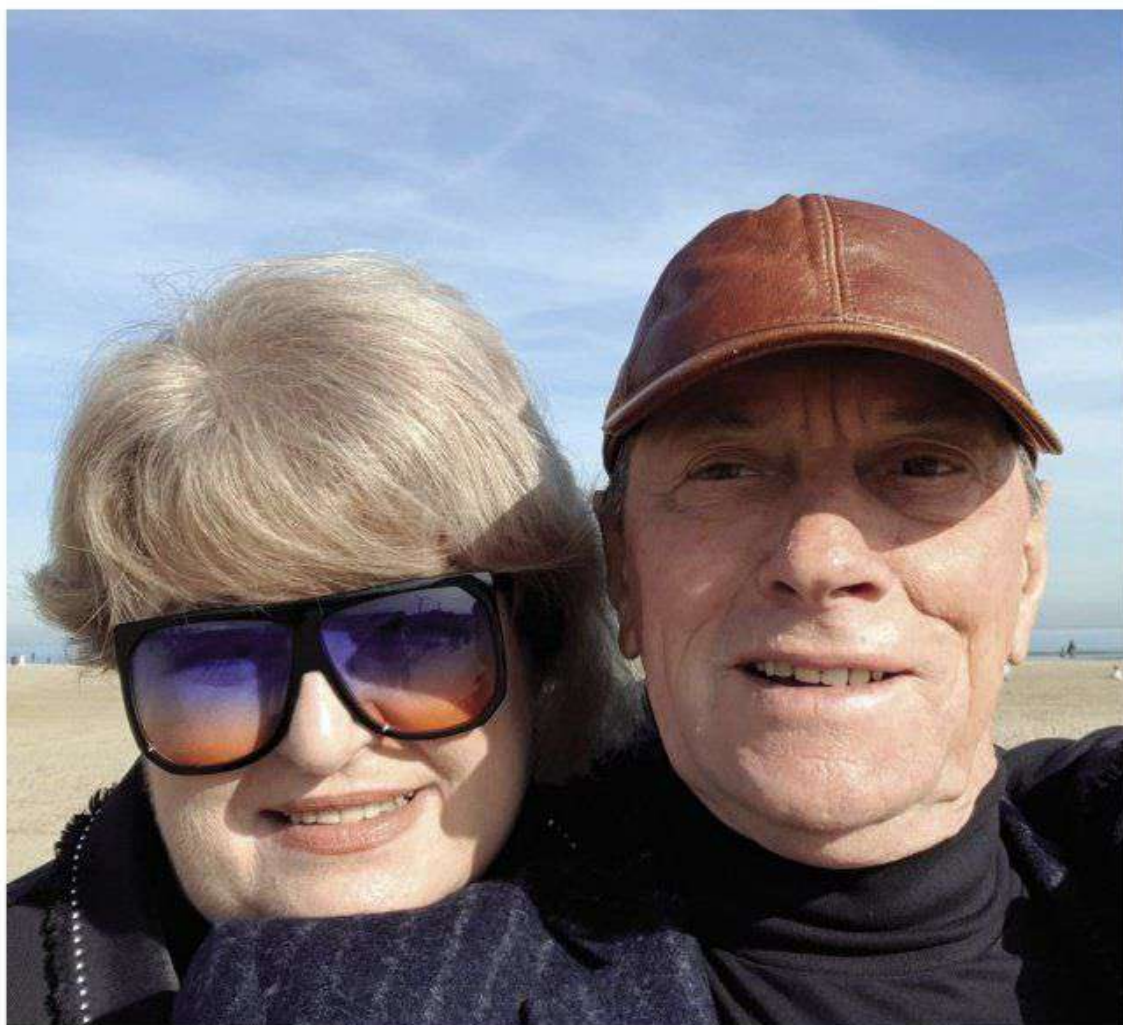
Ivan povestește că pe la 14-15 ani, în calitate de ajutor de pescar, trebuia să facă aceste drumuri aproape zilnic împreună cu tatăl său, care uneori trebuia să-l trezească, fiindcă viitorul campion mondial adormea uneori vâslind, iar barca își rătăcea direcția. La dublu cu Vicol Potzaichin, trebuia să dai totul. Mereu puteai mai mult.

028 A patra, și în multe feluri cea mai mare influență și confluență a vieții lui Ivan Patzaichin este Georgiana Patzaichin. La prima vedere o persoană foarte rezervată, ea i-a adus delicatețe și claritate lui Super-Ivan, atunci când avea mai multă nevoie de așa ceva, așa cum vom vedea ceva mai încolo.

Dacă am vrea să spunem doar 4 lucruri despre Ivan, atunci el a fost înțelept ca Perfil, determinat ca Vicol, creativ ca mama sa și curajos, *in a quiet way*, ca Georgiana. Dar, din fericire, putem spune mult mai multe.

Omul cu rădăcini în ape, așa cum îl numește Ana Preda în cel mai impresionant documentar Patzaichin* făcut până acum, s-a născut pe apă, a crescut în apă și a muncit pe apă toată viața sa. Și a iubit-o ca nimeni altcineva. Iar apa l-a iubit și ea, și l-a lăsat să plutească altfel pe spinarea ei uleioasă, răsplătindu-i adorația cu 7 titluri olimpice și 22 de titluri de campion mondial. Apropo, știi că Ivan Patzaichin ar fi putut

* *Ivan - omul cu rădăcini în ape*, TVR, 2024 (<https://muzeu.ivanpatzaichin.ro/filmulivanomulcuradaciniinape/>).

029

avea un număr aproape dublu de medalii? În vremea în care el domina campionatele mondiale, cele europene au fost suspendate pentru aproape 30 de ani, între 1969 și 1997.

Ascultându-l pe Ivan

Pe lista scurtă a îngerilor lui Ivan apare și numele Lucica. Lucica este cumnata lui Ivan și administratorul proprietății de la Mila 23, care include un centru cultural și Muzeul Ivan Patzaichin. Drumul de milioane de mile al lui Ivan pe pământ pleacă din miezul Deltei, de pe Dunărea veche, prin mila lui Dumnezeu și strădania strămoșilor săi, cazaci de pe Don deveniți mai târziu ruși lipoveni. Din comuna Crișan provin 30 și ceva de campioni mondiali și olimpici. Practic, la fiecare 5 case dai de câte-o medalie. Căci pe aceste pământuri mișcătoare se nasc oameni care, pare-se, știu să vâslească mai bine decât toate triburile din Amazon.

Lucica vâslește ca un pirat și gătește ca Martha Stewart, cu o tehnică impecabilă și mai ales ireală aici, unde nu există nici gaz, nici camioane de aprovizionare, și unde totul e pe bază de vâslă și pește la foc iute. Sosul ei Bechamel pentru malasolcă de știucă trebuie predat la cursurile oricărei academii de lins pe degete, fiindcă are calitatea de-a face valuri mici și dese pe mușchii plăcerii gastrice, ca vântul de toamnă ce

bate balta de sus în jos. Când nu gătește și nu face pe ghidul la muzeu împreună cu Ștefania, voluntarii sau fiica ei cea mică, Lucica supervizează grupe de copii pe care îi învață canto și harmoșcă, un fel de acordeon mai mic pe care lipovenii îl folosesc cu mare plăcere în cânturile lor populare. Iar când Lucica a deschis gura și a cântat într-o seară după cină, ca din joacă, am realizat că este un rapsod popular de mare clasă, cu o voce puternică și sensibilă, și cu o tehnică vocală la fel de neașteptată precum cea culinară.

Cred, de la întâlnirea cu un poet, de mai demult, că o femeie care cultivă trandafiri nu e doar o femeie care cultivă trandafiri, ci și o sumă de calități care ți se revelează puțin câte puțin, ca un boboc care începe să se-arate dintre frunzele zimțate. Mai cred, ca un corolar nesolicitat, că trandafirii unei femei care cultivă trandafiri spun câte ceva despre femeia ce știe să smulgă astfel pământului un petec catifelat de frumusețe înghimpată. Trandafirii Lucicăi sunt fini fără să fie slabi, curajoși fără să fie opresivi și sunt foarte, foarte mulți, fără

„Mila lui Dumnezeu” este o imersiune în universul unuia dintre cei mai mari sportivi români, cu intenția de a reda figura unui om al simplității, dar deloc simplu, care ne-a arătat ce înseamnă să câștigi fără să te bați cu pumnii în piept, să pierzi fără să te plângi și să trăiești cu o demnitate care nu se predă niciodată.

Sorin Trâncă a pornit de la observația că mulți din cei care nu-l întâlniseră pe Ivan credeau că marele canoist român din toate timpurile are o înălțime de peste 1,90 metri. În realitate, Ivan nu era mai înalt de 1,78. De unde această diferență de percepție? De ce părea Ivan mult mai înalt?

La această întrebare - și alte câteva, relevante - răspunde Sorin Trâncă aici, după un an de explorări pe urmele lui Super-Ivan, în această poveste hiper-documentară în care vă veți întâlni nu doar cu vocile unor prieteni și apropiați ai lui Ivan, ci și cu Zâna mării, Împăratul Roșu, Donald Duck sau câinele grădinarului.

ISBN 978-630-6646-27-2

9 786306 646272 >